

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt' roka — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, prälát

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Daň od dôchodku.

Platenie dane je občianskou povinnosťou. A výšku dane ustáli dôchodok. Čím väčší má kto dôchodok, tým viac dane má platiť. Toto je slušné a správne. Ale od počiatku vojny u mnohých nepomerne vzrástol dôchodok, mnohí zvýšili svoje príjmy i rovnou i nerovnou cestou, bez toho, že by tento dôchodok bol odaný. Mnohí ľahkým spôsobom rozmnožili svoje príjmy, rozličnými kšeftami zveladili svoj majetok, čo by za riadnych pomerov a okolností neboli bývali vstave vykonať. Na týchto poľahuje sa uzavretie stolice Jásznagykun, ktorá na poslednom stoličnom zasadnutí uzavrela, že sa prípisom obráti na vládu, aby sa táto postarala o odanenie dôchodku, ktorý si jednotlivci počas vojny zaopatřili a že vyzve všetky právomocnosti v krajine, aby tento prípis svojim uzavretím podporovali.

Od počiatku vojny viackrát vzkrsla otázka odanenia mimoriadneho dôchodku. Vždy viac postúpila táto otázka do popredia, kolkokrát sa vyzvedelo, že jaké ohromné summy získali si jednotliví ľudia rôznym kšeftovaním. Teda myšlienka, ktorú stolica Jásznagykun nastolila, není nová, len spôsob, jakým túto myšlienku chce uskutočniť, je nový. Medzi autonómne práva právomocností patrí, že sa prípisom môžu obrátiť na vládu, už či volačo chcú navrhnúť, alebo sa chcú proti volačomu ohradiť. V dávnej minulosti stolice často používaly tohoto práva a stoličné zasadnutia vyzeraly neraz jako malé snemy, na ktorých rokovane bolo o krajinských záležitostiach. Aj to sa často stávalo a

stáva, že jedna právomocnosť obežníkom požiadala ostatné právomocnosti, aby jej žiadosť podporovali. Patričné právomocnosti sa potom buďto ku pohybu pripoja, alebo odložia vyzvanie a vezmú obežník len v známosť.

Stolica Jásznagykun použila svojho práva. Či toto správne urobila alebo nie, o tom sa nejdeme hádať. Na to budú odpovedať ostatné právomocnosti a odpovie aj vláda, keď prípis vybaví. Ale nesprávne jednali uhorskí veľkopriemyselníci a veľkoobchodníci, keď pospiechali obrátiť sa tiež prípisom na ministra vnútra, aby stolicou Jásznagykun zavedený pohyb zamedzil. Lebo minister vnútra autonómne právo stolice k vôli nikomu nenaruší.

Bárs sme od rokov robili prípravy ku sebaobrane, bár sme cítili, že krvavú vojnu možno len odkladať, ale vyhnúť jej nemožno, bár sme robili mimoriadne poriadky na ten pád, keď vojna kedysi vypukne; predsa sme neboli v každom ohľade dostatočne prichystaní, vypuknutie vojny prišlo trochu neočakávane a prekvapilo nás. Tento stav použili niektorí ziskuchtiví ľudia ku vykorisťovaniu iných. Robili kšefty, ktoré budily pohoršenie. Nepomerne dvíhali ceny, obťažovaním iných naplňali vlastné vrecká. Všetko toto budilo nevoľu. Ale smerodajné kruhy pospiechaly odpomôcť nezdravým pomerom. Policia začala lapať šudierov a súd začal merať prísne tresty. Určením maximálnych cien postavené boly hrádze ďalším zneužívaniam. Tí, ktorí na poctivosť málo dali, musia sa zdržať prechmatov z obavy pred trestom.

Mnoho ráz samé obecenstvo bolo na príčine, že jednotlivé články nepomerne zdražely.

Kupci sa predbiehali, nadhadzovali, pravda, že takto zvýšená cena ostala stárou. Mnohí kupovali väčšie zásoby, než im bolo potrebné, aby se na budúcnosť zaopatřili, toto tiež prispievalo ku zdraženiu článkov. Lebo čím väčšia je poplávk, tým viac vzrastá cena. Ale chytilo obecenstvo aj v tom, že každé zneužívanie a vykorisťovanie naskutku neoznámilo. Naposledy keď niet žalobníka, niet ani súdu. Zvlášte na vidieku javilo obecenstvo v tomto ohľade neobanlivosť a takto mimovoľne podporovalo kšeftárov. A veru na vidieku skôr sa volačo prezvie, jako vo väčšom meste.

Stolica Jásznagykun urobila rozhodný krok a týmto upomenula všetky právomocnosti, aby dobrý pozor dávaly na kšeftárov, ktorí si ziskuchtivým pokračovaním vrecká naplňajú. Energičné zakročenie patričných vrchností musí prispieť ku prajnému zmeneniu pomerov. V týchto mimoriadnych časoch nikto neráta na normálne ceny. Keď sa dóroba stala drajšou a keď je dovoz prekážaný, keď mnohé iné okolnosti prispievajú ku zvýšeniu ceny, vtedy sa musia zmeniť aj pomery na tržišti. Ale veľký rozdiel je medzi poctivým dôchodkom a medzi ziskuchtivým vykorisťovaním. Na toto posledné myslelo obecenstvo stolice Jásznagykun, keď v prípis navrhlo odanenie mimoriadneho dôchodku. Tento dôchodok ustáľiť není nemožná vec. Či v sporiteľni vzrástly kapitále, či patričný do nemovitostí vložil peniaze alebo nakúpil drahocností, všetko sa možno prezvedeť a všetko možno vyrátať. Jestli teda príde ku veci a odanenie mimoriadneho dôchodku bude rozhodnuté, každý bude dozerať, aby nič nebolo zatajené.

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Ruský cár v minulom týždni s veľkým sprievodom vybral sa na bessarabský front, aby tam prehlídal čaty narukovaných rekrútov, pritom ale skoro zle pochodil. Jodon uhorsko-rakúsky letúň dozvediac sa o tejto slávnostnej prehliadke, nenadále zjavil sa nad ruským frontom a viac bomb shodil v blízkosti cára. Na výbuch bomb ruskí rekrúti, ktorí ešte nikdy neboli v ohni, rozpřchli sa na všetky strany, tak že cár sám tam ostal i s generálom Brusilovom. Cár sa hrozne naľakal a keď k sebe prišiel, hrube vyhřešil generála Brusilova, poslal ho hneď do pensie a na jeho miesto zavolał gene-

rála Ivanova. Na bessarabskom fronte Rusi vôbec nemôžu docieľiť žiadnych úspechov.

Francúzov pred Verdunom s každým dňom stihajú nové porážky natoľko, že prinútení sú od pevnosti vždy ďalej cúvať.

Anglické čaty pred Verdunom utahujú sa tiež s veľkými ztratami. V samom Anglicku pre všeobecnú vojovinnosť vypukla kríza vlády. Asquith, nesvedomitý pôvodca svetovej vojny, vyhráza sa, že sa vzdá ministerstva, jestli v Anglicku nebude zavedená všeobecná vojovinnosť.

Turecko v Malej Asii na pobreží Čierneho mora utratilo mesto Trapezunt, ktoré zaiste len na krátky čas obsadily ruské čaty. Oproti tomu turecké čaty v Mezopotámii pri rieke Tigris nad Angličanmi dosiahly väčšieho víťazstva.

Hollandsko svoje čaty ozbrojuje proti Angličanom.

Willson, präsident Spojených Štátov Severnej Ameriky, Nemecku zas poslal nótu, v ktorej sa ohradzuje proti účinkovaniu podmorských lodí. Tento chýrny präsident neustále píše a posiela jeho nóty Nemecku, pritom ale ameríkanski veľkokšeftári usilovne lifrujú zbraň a municiu antantu.

O ďalších udalostach svetovej vojny podávame nasledovné úradné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky o udalostach bojišta proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávy:

14. apríla. Naše čary pri dolnom toku Strypy, pri Dnjestri a od Černovic na severovýchod, včera stály pod prudkou kanónovou palbou. V noci v uhle ústia dolného toku Strypy a juhovýchodne od Bučacu, na prednom území prišlo ku prudším bojom, ktoré zčiasťky ešte trvajú. Na najjužnejšej časti bojišta obrancov jedného napred potisknutého šianca odtiahli sme do hlavnej posície. Aj od Jasloviec na severovýchod nepriateľ vnikol do jednej našej prednej posície, ale rýchlym protiútokom sme ho zas vyhnali odtiaľ a z tejto príležitosti zajali sme jedného ruského dôstojníka, troch zástavníkov a 100 ľudí.

Na hradskej vedúcej od Bučacu do Čortkova jedno rakúsko-uhorské sliediace oddelenie prekvapujúcim útokom do svojej moci dostalo jednu ruskú prednú posíciu.

Delostrelectvo nepriateľa aj proti frontu armády arcikniežata Joz. Ferdinanda vyvinulo zvýšenú činnosť.

15. apríla. Včera ráno po 5. hodine sedem nepriateľských lietadiel, medzi nimi štyria bojovní letúni, zjavilo sa nad Černovicami a nad železničnými osadami od mesta na sever. Na ich odstránenie vyletelo niekoľko našich lietadiel, ktorým nad Černovicami v povertrnom, za dve hodiny trvajúcim boji, podarilo sa jedného nepriateľského bojovného letúňa z tridsať krokov *sostreliť*. Nepriateľský lietací roj úšiel. Trafené lietadlo

pri Bojane srútilo sa medzi čiarou Rusov a našou čiarou a v palbe našich kanónov vyšlo na vnivoč. Nepriateľský pozorovateľ zomrel. Naše lietadlá sa neurazene vrátili.

Ináče včerajší deň vo východnej Haliči, jako aj na iných odsekoch nášeho severovýchodného frontu, pomerne pokojne uplynul.

16. apríla. Krem každodenného kanónového boja zvláštnej udalosti sa nestalo.

17. apríla. Pozdĺž horného toku Serethu naše poľné stráže odrazily jeden ruský výpad. Ináč niet nového.

18. apríla. Položenie je nezmenené.

19. apríla. Od Tarnopolu na severozápad so zďakom sme rozhodili jeden podkop a obsadili sme zadný kraj výbuchom spôsobenej jamy.

Ináč niet významnejšej udalosti.

Nemecko-ruská vojna.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach východného bojišťa proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávu:

14. apríla. Pri armádach maršaila Hindenburga, na okolí Garbunovky (od Dünaburgu na severozápad) a od Naročského jazera na juh, ohraničené nepriateľské útoky sme krvave odrazili. Práve také bezvýsledné ostaly pri armádach bavorského kniežata maršalla Leopolda útoky ruských oddelení na posície pri Serveči od Cirina na sever.

15. apríla. Zopakované miestne útočivé pokusy Rusov včera od Dünaburgu na severozápad stihol ten istý osud, ako v predošlý deň. Pri Serveči, od Koreličov na juhovýchod, prudkou palbou pripravený výpad slabších nepriateľských síl sme ľahkým spôsobom zmariť.

16. apríla. Zvláštnej udalosti sa nestalo.

17. apríla. Rusi pri dünaburgskom predmostí vyvinujú živšiu činnosť.

18. apríla. Pri dünaburgskom predmostí dnes ráno pred našimi posíciami, od Garbunovky južne, na úzkom fronte urobené ruské útoky s veľkými ztratami nepriateľa sa rozpadly.

19. apríla. Na severnej časti frontu bola živšia činnosť delostrelectva a predných stráž.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

14. apríla. V kanonáde, nakoľko to pomery výhľadu dovoľovaly, z oboch strán aj včera pokračovali.

Na Mrzli Vrchu naše čaty zaujaly jednu prednú posíciu a opätovne protiútoky s ťažkými ztratami Talianov odrazily.

Pri Flitschi a Pontebbe naše delostrelectvo vzalo pod silnú palbu nepriateľské posície.

Na tyrolskom fronte nepriateľ na viac miestach útočil. Jeho pokusy, aby v odseku Sugana na výšínach

vypínajúcich sa na oboch stranách Novaleda, dostal naše posície, sme odrazili. Na hradskej Tonale naše čaty dnes v noci ochranný múr od Sperone južne opustily a držia silne obsadenú najbližšiu posíciu. Na území Adamella alpini ohradili chrbát pohraničného vrchu Dossou di Geneva. Od Stilfského prielazu na juh, útok nepriateľa proti Monte Scorluzzo sa zmariť.

15. apríla. Na Mrzli Vrchu naše čaty novšie útoky nepriateľa proti predným vyrvaným mu posíciam odrazily. Na odseku Plöcken dnes v noci hadzači mín vyvinuli živšiu činnosť. Na temeno Col di Lany Taliani stále strieľajú. Na odseku Sugana pokusy nepriateľa o sblíženie sa, sme odrazili.

16. apríla. Na prímorskom fronte vôbec bol len mierny kanónový boj. Na odseku Doberdovskej planiny bojovná činnosť bola o volačo živšia. Od Selzu na východ sú opäť menšie boje. Na odseku Plöcken naše delostrelectvo vzalo pod silnú palbu nepriateľské posície. Na tyrolskom fronte nepriateľ strieľal z kanónov na jednotlivé odseky Dolomitov a na naše diela na Lafraunskej a na Vilgereuthskej planine.

17. apríla. Na talianskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

19. apríla. Odhliadnuc od boja, ktorý je na Col di Lane ešte v prúde, významnejšieho boja sa nevyvinulo.

Vojna na Balkáne.

Uhorsko-rakúsky a nemecký hlavný válečný stán o udalostach bojišťa na Balkáne vydaly nasledovné úradné zprávy:

14. apríla. Uhorsko-rakúska zpráva: Na juhovýchodnom bojišti položenie je nezmenené.

Nemecká zpráva: Nepriateľove delostrelectvo včera od Vardaru na východ časom vyvinulo živú činnosť. V noci s 12. na 13. apríla nepriateľskí letúni bezvýsledne hodili bomby na Gjevveli a odtiaľ východne na Bogorodicu.

15. a 16. apríla. Uhorsko-rakúska zpráva: Na juhovýchodnom bojišti je nezmenené ticho.

Nemecká zpráva: Na juhovýchodnom bojišti niet zvláštnej udalosti.

17. apríla. Uhorsko-rakúska zpráva: Z juhovýchodného bojišťa niet čo nového oznámiť.

Nemecká zpráva: Na juhovýchodnom bojišti niet žiadnej zmeny.

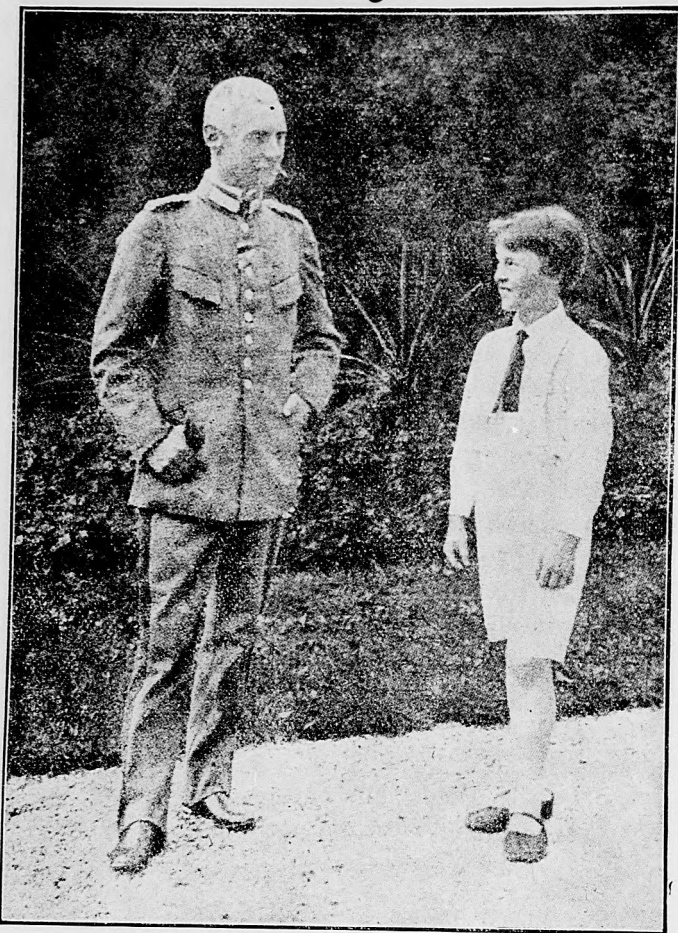
18. apríla. Uhorsko-rakúska zpráva: Položenie je nezmenené.

Nemecká zpráva: Významnejšej udalosti sa nestalo.

19. apríla. Uhorsko-rakúska zpráva: Na juhovýchodnom bojišti niet zmeny.

Nemecká zpráva: Na balkánskom bojišti niet nič nového.

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Rupprecht, bavorský násl. trónu, a jeho synček knieža Albrecht.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

14. apríla. Odhladnuc od miestami čulých, na území Maasu prudkých delostreleckých bojov, niet čo významného oznámiť. Naša kanónová palba na ľavom brehu Maasu pokúsené útoky už v zárodku potlačila.

15. apríla. Jedon silnejší výpad Angličanov proti podkopovým posíciám od St. Eloi na juh po boji ručnými granátmi úplne sme odrazili.

V Argonnách a odtiaľ na východ miestami bol živý delostrelecký a mínový boj.

Na ľavom brehu rieky Maas nepriateľ na Morte Homme a od Bois de Corbeaux a Bois des Cumieres na juh proti našim posíciám zvýšenou delostreleckou činnosťou pripravil útok; tento útočivý pokus, pre našu zničujúcu palbu, ktorú sme s oboch brehov Maasu spustili na čaty v pohotovosti, len niekoľko bataillonov vedelo previesť proti Morte Homme. Vlnisté útoky s najťažšími ztrátami nepriateľa pred našou čiarou sa rozpadly; jednotliví mužovia nepriateľa, ktorí vnikli do našich zákop, tu v blízkom boji padli.

Na pravom brehu Maasu, ako aj na rovine Woevre bojovná činnosť v podstate obmedzovala sa na prudký

delostrelecký boj. Dva menšie ručnými granátmi urobené útoky nepriateľa od pevnosti Douaumont na juhozápad zostaly bezvýsledné.

16. apríla. Činnosť delostrelectva na oboch stranách kanála La-Bassée v súvisi so živým mínovým bojom sa zvýšila. Na okolí Vermellesa výbuchmi v šírke asi 60 metrov zasypali sme posíciu Angličanov.

Večer od Maasu na východ na tom fronte, ktorý sa ťahá pred pevnosťou Douaumont až po priepasť vo Vauxi, vyvinuly sa prudké boje. Nepriateľa, ktorý tu po silnej prípravnej palbe so značnými silami útočil, s ťažkými jeho ztrátami otrasúc ho v jeho bojovnej sile, sme odrazili. Do rúk sa nám dostalo asi 200 neranených zajatcov.

17. apríla. Na fronte zvlášte významnej udalosti sa nestalo.

Vo Flandrii na okolí Pervysu naše ochranné kanóny hezprostredne za belgickými čiarami sostrelily jedno nepriateľské lietadlo, ktoré naše delostrelectvo zničilo.

Nadporučík Berthold od Peronne na severozápad sostrelil toto už piate nepriateľské lietadlo, jedon anglický biplan. Riaditeľ lietadla zomrel, jeho pozorovateľ bol ťažko ranený.

18. apríla. Naše delostrelectvo anglické posície na okolí St. Eloi vzalo pod výdatnú palbu. Proti jednej nami obsadenej výbuchom spôsobenej jame slabší, ručnými granátmi urobený útok v noci ľahkým spôsobom sme odrazili.

Na oboch brehoch kanála La Bassée a od Loosu na severovýchod časom vyvinul sa živší boj ručnými granátmi.

Na okolí Neuville a pri Beauvraignesi so zdarom sme rozhodili viac mín.

Na bojišti na oboch brehoch rieky Maas byly veľmi prudké delostrelecké boje. Od rieky na pravo dolnosasské čaty útokom dobyli posície Francúzov pri kameňolome od Haudromont na 700 metrov južne a na chrbte vrchu od majera Thiaumont na severozápad. V neranených zajatcoch 42 dôstojníkov, medzi nimi 3 štábní dôstojníci, a 1646 mužov, ďalej 60 ranených vojakov sa nám dostalo do rúk. Mená všetkých týchto práve tak uverejníme v «Gazette des Ardennes», ako i menoslov všetkých v celej vojne zajatých Francúzov, taktiež menoslov 711 dôstojníkov a 37.175 mužov, ktorých sme v bojoch svedených na území Maasu od 21. februára dosiaľ zajali. Ku tejto našej poznámke zaval príčinu polouradný francúzsky pokus, aby v našich dátach pochybovali.

Pokusy nepriateľa o útok pri hore Caillette a v hore zčiasťky už vtedy, keď stáli hotoví k útoku, zčiasťky vtedy, keď sa pohli na útok, palbou sme odrazili.

Na rovine Woevre, ako aj na výšinách od Verduna na juhovýchod proti našim posíciám po okolie St. Michelu francúzske delostrelectvo vyvinulo mimoriadne živú činnosť.

19. apríla. Naše čaty od rieky Maas na východ,

dovršiav svoj predvčerajší zdar, dnes v noci zaujali kameňolom od majera Haudromont na juh. Veľká časť obrannej čaty v rozhorčenom bodákovom boji padla. Vyše sto ľudí sme zajali a viac strojových pušiek sme ukoristili.

Od majera Thiaumont na severozápad proti novým nemeckým čiarom urobený francúzsky protiútok sa zmaril.

Menšie oddelenia nepriateľskej pechoty, ktoré na rozličných miestach frontu pokúsily sa bližšie dostať sa ku našim zákopám, palbou pechoty a ručnými granátmi sme odrazili.

Nemecké predné stráže na výšine Combres vtrhly do nepriateľskej posície a zajaly jedného dôstojníka a 76 mužov.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy :

13. apríla. *Mezopotámsky front*: Nebolo zmeny. Nepriateľ bol zamestnaný s tým, aby rozprestrel svoje opevňovacie práce. 3000 nepriateľských vojakov, ktorí padli v bitke svedenej 7. apríla na tomto fronte, dľa výsledku nášho punktového ustálenia a súdiac dľa rovnosaty, prináležali ku Kitchener-skej 13. anglickej divízi, hlavne ku jej dvom brigádám. V tejto bitke, o ktorej sme už podali zprávu a ktorá sa skončila s naším víťazstvom, mali sme 79 mrtvých, 168 ranených a 9 našich ľudí zmizlo.

Kaukazský front: Položenie je nezmenené. Následkom nepriaznivého počasia v údolí Čurdu operácie nabudly náter nepatrných miestnych bojov.

Dardanellský front: Jedon nepriateľský križiak a jedon monitor s času na čas bez výsledku bombardovali okolie Ari Burnu. Naše delostrelectvo odpovedalo na kanonádu a týmto prekazilo nepriateľské lode, aby z blízkosti strieľaly. Na smyrnanských vodách jedna nepriateľská torpedová loď a jeden križiak začaly palbu na južnú časť ostrova Kösten, ale následkom protipalby našich kanónov odtiahly.

14. apríla. *Mezopotámsky front*: Na tomto fronte je ticho.

Kaukazský front: Jedon nepriateľský bataillon, ktorý v údolí Čurdu napadol jedno naše oddelenie, sme odohnali. Bataillon, vyjmúc asi 80 ľudí, celkom zahynul. Jedného poručíka a niekoľko obecných vojakov sme zajali. Na iných odsekoch byly menšie srážky výskumných oddelení.

Iného niet čo oznámiť.

15. apríla. Na mezopotámskom a kaukazskom fronte významnej udalosti sa nestalo.

V noci so 14. na 15. apríla dve nepriateľské lietadlá, ktoré prišli zo smeru Dardanell, vo veľkej výške preletely nad Carihradom a na dva body uprostred cho-

tára mesta hodily niekoľko zapalujúcich bomb bez toho, že by byly škody zapríčinily. Následkom našich ochranných kanónov nepriateľské lietadlá sa vrátili.

16. apríla. Z rozličných frontov významnej udalosti neoznamujú.

Jednu nepriateľskú torpedovú loď, ktorá sa pokúsila sblížiť sa ku Sed-il-Bahru, ako aj niekoľko nepriateľských válečných lodí a dve lietadlá, ktoré v blízkosti ostrova Kojište (?) byly sa zjavily na smyrnanských vodách, naša palba odohnala.

17. apríla. *Mezopotámsky front*: Žiadnej zmeny.

Kaukazský front: V údolí Čuruk a na ľavom krídle sú miestne boje. Na ostatných odsekoch zmeny nebolo.

Dňa 14. apríla jedno nepriateľské lietadlo, ktoré priletelo zo smeru Enosa, preletelo ponad Drinopol a tam bez účinku hodilo dve bomby.

Jedno naše výskumné oddelenie na brehu Suezského kanála napadlo jedon nepriateľský výskumný oddiel a prinútilo ho, aby, zanechajúc dvoch mrtvých, dal sa na útek.

18. apríla. *Mezopotámsky front*: Žiadnej zvláštnej zmeny niet. Jedno oddelenie našich dobrovoľníkov po dve noci so zdarom urobilo prekvapujúce útoky proti nepriateľským pesíciam na okolí Šejk Saidu.

Kaukazský front: Na odseku Čuruk a na ľavom krídle pobrežného odseku lazistanského boje trvajú ďalej a od včera nabudly offenzívny ráz.

Sýrske pobrežie: Jedon hydroplan, ktorý bol vyletel z jednej lode, stojacej na výške Gazzu, dve naše lie-

Na talianskom fronte odpočívajúci vojaci.

Nemecké delostrelectvo vo Vogézoch pri napredovaní.

tadlá, ktoré aj na nepriateľsku loď hodily bomby, palbou strojových pušiek odohnaly. Dňa 18. t. m. jeden nepriateľský monitor bezúčinku vystrelil niekoľko ráz na predhorie Karatas na ostrove Küsten.

Vojna na mori.

Angličania od počiatku vojny utratili 950 lodí.

Hága, 15. apríla. Liverpoolský vyslanec Houston, jeden z najväčších podnikateľov Anglicka na poli plavby, spolupracovníkovi «Daily Mailu» povedal: Následkom mín, torpedov a rekvirovania utratili sme toľko lodí, že pri tejto dôležitej probleme aj nebezpečie zepelinovských vzducholodí je celkom nepatrné. Onedlho nebudeme už hovoriť o drahote potravín, lež o tom, či je vôbec potravín. Od 1. apríla zahynulo 72, od počiatku vojny vyše 950 lodí s obsahom asi troch millionov tún.

Anglické a francúzske válečné lode v zálive Korinthusu.

Lugano, 18. apríla. «Secolo» oznamuje zo Saloník: V zálive Korinthusu koncentrovali vyše 80 lodí anglickej a francúzskej flotty.

Potopené lode.

Londýn, 13. apríla. Agencia Lloyds oznamuje: 3600-túnový parník «Anfu» 11. apríla potopili a

potopili. Taktiež torpedom potopili aj 3000-túnový parník «Adamson». Mužstvo zachránili. Anglickú plachtovú loď «Invelyon» podmorská loď potopila. 12 mužov sa zachránilo.

Barcelona, 14. apríla. (Havas). Loď «Jaime II.» idúc z Bahie vzala jeden ochranný člň so zachránencami, ktorí patrili k mužstvu 2958-túnového francúzskeho parníka «Vega». Parník «Vega» stretol sa s podmorskou loďou, ktorá predtým potopila jeden 10.000-túnový anglický parník a jednu ruskú plachtovú loď. Veliteľ dal mužstvu niekoľko minút času ku zachráneniu sa. Potom vystrelili jedno torpedó a dvakrát z kanóna, výstrely parník «Vega» rýchle potopily.

Barcelona, 14. apríla. Parolôď «Villena» s dôstojníkmi a 21 matrózmi 1238-túnového anglického parníka «Argus» sem prišla. Osud ostatných mužov je neznámy. Anglický parník «Argus» potopily dve nemecké podmorské lode. Parník «Mallorca» z Palmy sem prišiel. Tento parník vzal na svoju palubu mužstvo potopeného 1945-túnového anglického parníka «Orlok Head».

Genf, 15. apríla. Lyonský «Progrés» oznamuje z Barcelony, že jeden holandský parník, ktorý prišiel z Mexika, v Barcelone zakotvil a vyložil na breh 9 matrózov, ktorí prináležali k osobníctvu plachtovej lode «Imperator». Plachtovú loď potopila jedna rakúsko-uhorská podmorská loď.

Lugano, 16. apríla. Dľa milánskej zprávy nepriateľské podmorské lode v salonickom zálive sú mimoriadne činné. Od 1. apríla potopily tri vojsko vezúce lode.

Londýn, 15. apríla. Agencia Lloyds oznamuje, že parník «Ohio» potopila podmorská loď. Jednu časť mužstva vyložili na breh.

Bern, 15. apríla. Španielsky parník «Malorka» zachránil a vyložil na breh mužstvo potopeného anglického parníka «Owl». Parník potopila jedna nemecká podmorská loď.

Londýn, 16. apríla. Agencia Lloyds oznamuje: O 3838-túnovom anglickom parníku oznamujú, že ho potopili.

Londýn, 17. apríla. Agencia Lloyds oznamuje: Norvégsku loď «Glendson» výstrelom z kanóna potopili. Taktiež potopili aj neozbrojený parník «Hairrovient».

Paríž, 17. apríla. «Temps» oznamuje: Rybársku loď č. 24. z Trouville jedna nemecká podmorská loď výstrelom z kanóna potopila.

Krátke válečné zprávy.

Nezdar Talianov.

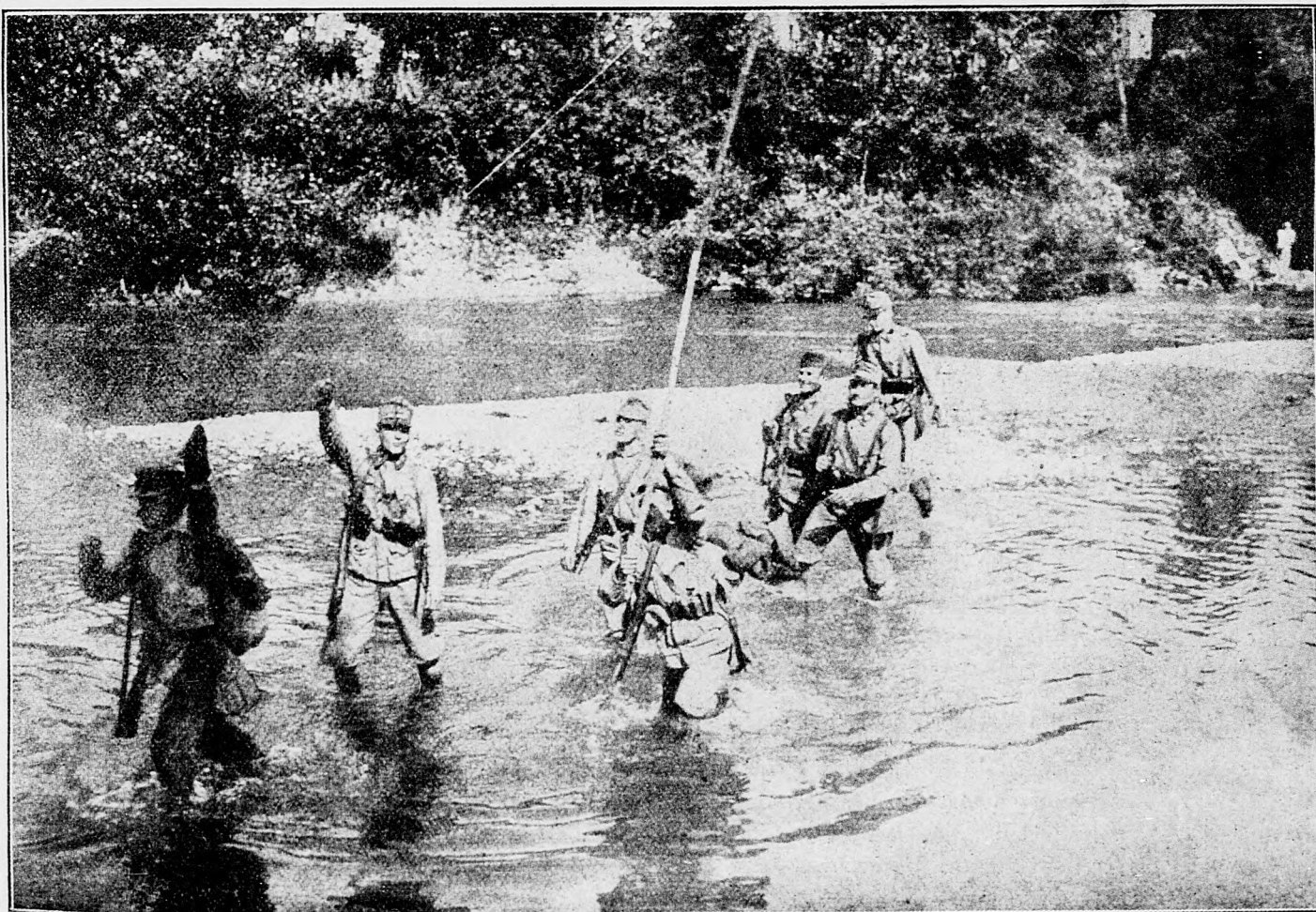
Viedeň, 13. apríla. Tak sa zdá, že boje svedené v posledné dni okolo Rivy a v údolí Sugana sa pred-

bežne skončili. Taliani na týchto dvoch odsekoch frontu opätovne útočili. S veľkou válečnou silou útočiacim Talianom miestami sa podarilo sblížiť sa ku našim najprednejším úkrytom, ba priechodne na úbočí alebo chrbte niektorého vrchu sa aj usalašili. Ohľadom všeobecného polohy ale takéto jednotlivé prípady nemaly ani najnepatrnejšieho významu. Okolnosť, že nepriateľ usalašil sa pri jednom ochrannom múre od Sperona na juh neďaleko Rivy, Taliani prirodzene predstavili čo významný strategický zdar. Talianov ale aj odtiaľto sme odohnali a teraz nemajú v rukách už ani jednej jedinej takej posície, v ktorej sa počas bojov posledných dní boli zahniezdili. Naši hrdinskí vojaci ich všade odohnali a takto sa s nezdarom skončil aj posledný taliansky útok, ktorý po dlhšej prestávke nasledoval po piatej bitke na Isonze. Pri Rive všetky nepriateľské útoky odrazili sme tak, ako na tyrolskom fronte.

Rumunsko-nemecká smluva.

Berlin, 13. apríla. Wolffova agencia oznamuje: Z Bukurešti prišla zpráva, že medzi rumunskou a nemeckou vládou stalo sa dohodnutie v záležitosti obľahčenia zámeny tovaru, dľa našej informácie zodpovedá pravde. Smluvu dňa 7. apríla podpísal v Berlíne zahraničný štátny sekretár a rumunský vyslanec.

V smysle dohodnutia obidve vlády sa zaväzujú, že

Naši vojaci prefahujú telefon nad riekou Isonzo.

vývoz svojich výrobkov, nakoľko to ich vlastná potreba umožňuje a s obmedzením pofahujúcim sa na válečný materiál dovoľa, a síce bez toho, že by dovoľenie vývozu bolo učinené závislým od zvláštnych rekompensácií. Dve vlády ďalej zaväzujú sa, že si jedna druhej zo zásady dovoľa i prevezenie tovaru pochádzajúceho z iných krajín.

S týmito ustanoveniami, ohľadom prevedenia ktorých budú porobené ešte osobité poriadky, obe vlády usilujú sa, aby hospodársky pomer medzi Nemeckom a Rumunskom, ktorý pre válečný stav mnoho trpel, nakoľko možno späť uviedly a zodpovedne vzájomným záujmom oblahčily.

Odvolanie francúzskych čiat zo Saloník.

Frankfurt, 13. apríla. Z Athén oznamujú: Antant začal dovážať do Saloník vojsko a súčasne aj odvážať. Francúzsko na posilnenie svojho verdunského frontu odvolalo vojsko zo Saloník, na nahradenie ktorého do Saloník dovážajú srbské čaty.

Prepustenie anglického generála Aylmera.

Berlin, 13. apríla. V jednom z najdôležitejších anglických veliteľských postavení v úplnej tichosti stala sa dôležitá zmena. Zmena stala sa v anglickej armáde v Mezopotámii a živé svetlo hádže na zlé polozenie Angličanov pri Tigride. Generála Aylmera, ktorého vyslali na oslobodenie Kut-el-Amary, veľa spomínaného hlavného veliteľa mezopotámskej anglickej armády náhle prepustili a na jeho miesto vymenovaný je generál Gorringe. O tomto anglická vojenská zpráva v tej dosiaľ neznámej forme dáva chýr, že v poslednej zpráve generálneho štábu o mezopotámských bojoch jednoducho sdeľuje, že generál Gorringe, nástupca Aylmera, sblížil sa ku nepriateľským posíciám a docielil viac zdarov.

Francúzi pred Verdunom utratili už 150.000 ľudí.

Berlin, 14. apríla. Pri Verdune Nemci získali 25 štvorcových kilometrov územia a zajali 36.000 vojakov, krem toho ztrata Francúzov už koncom marca činila 35.000 ranených a 10.000 mrtvých. Tieto dáta prináša parížsky časopis «Midi». Jestli ale bereme za základ zprávy nemeckého hlavného válečného stánu, ztratu Francúzov možno odhadovať na 150.000 hláv, čo zodpovedá zahynutiu asi štyroch armádnych sborov. Voči tomu útočivá sila nemeckej armády neklesla a treba brať do ohľadu i veľké množstvo ukoristených kanónov.

Ohromné ztraty Rusov.

Köln, 19. apríla. «Kölnische Zeitung» prináša výťahy zo zprávy Schütteleho, berlínskeho zpravodajcu čikágskeho časopisu «Daily News», ktorí sa zúčastnil v bitke pri Naročskom jazere. Schüttele tvrdí, že Rusi na sto míľ dlhom fronte hodili do boja 700.000 ľudí. Z týchto utratili 150.000 ľudí, medzi nimi 50.000 mrtvých. Nateraz Nemci stoja zase na starej čiare, lebo

Rusom následkom presily na jednotlivých miestach sa podarilo sblížiť sa ku čiare Nemcov. Nemeckí dôstojníci ubezpečovali zpravodajcu, že Rusov kozáci kančukou hnali napred, ale aj to bolo marné. Domnievajú sa, že z ruskej armády, ktorá s poldredma milliona ľuďmi začala vojnu, sotva zostalo 750.000 ľudí.

Všeobecná situácia.

Viedeň, 21. apríla. Rumunské časopisy oznamujú, že z Kaukazu opäť mnoho ruských čiat poslali do Odessy, Sebastopola a Nikolejeva a tieto pridelia ku vojskám koncentrovaným v južnej časti Bessarábie. O úlohe týchto vojsk nič istého nemožno vedieť. Na ruskom bojišti na teraz je v bojoch prestávka. Naše čaty od Tarnopola na severozápad docielily zdar šťastným rozhodnutím jednej podkopy, načo západný kraj výbuchom spôsobenej jamy obsadily. Na rozličných miestach boli nepatrné srážky. Na fronte Hindenburgových armád, zvlášte na severnom odseku zapakoval sa kanónový boj a srážky patrol.

Anglicko potrebuje ešte poldruha milliona ľudí.

Rotterdam, 20. apríla. Censúrovaný telegramm «Central Newsu» sdeľuje, že dľa vyhlásenia, ktoré George Lloyd učinil v ministerskej rade, anglická armáda potrebuje ešte poldruha milliona ľudí, aby bola úplná.

Zdarný útok našich letúňov na Treviso.

Lugano, 20. apríla. «Secolo» oznamuje z Trevisa s 18. apríla: V noci o 11. hodine nad mestom počť charakterický hluk jedného lietadla. Obyvateľstvo si v prvom okamihu myslelo, že sa zjavilo talianske lietadlo, ale výbuch prvej bomby, za ktorým onedlho nasledovalo i viac, vyvolal všeobecný strach a každý utekal do pivníc. Prvá bomba zničila jeden dvojposchodný dom, ktorého ssutiny zasypaly osemčlenovú familiu. Len dvoch členov vedeli živých vyhrabať. Okolo polnoci nebezpečia sa zdalo pominutým a obyvatelstvo sa utišilo. Rano o 3. hodine nad mestom zase sa zjavily tri lietadlá a hádzaly bomby. Vojaci zo stápušiek pálili na lietadlá, ale bez každého výsledku. Bomby početných ľudí ranily a jedného zabily.

Lugano, 20. apríla. «Corriere della Sera» píše: že počas útoku rakúskych a uhorských letúňov na Treviso v noci so 17. na 18. apríla bomby letúňov desať mešťanov zabily a 21 mešťanov ranily.

Taliansky zahraničný minister Sonnino o vojne.

Zürich, 27. apríla. Na poslednom zasadnutí talianskej vyslaneckej komory zahraničný minister Sonnino povedal dlhšiu reč.

V úvode svojej reči Sonnino vyzval komoru, aby prehliadla účinkovanie vlády v rôznych zahraničných otázkach, že jako pochopila vláda úmysly komory, ktorých prevedením v mesiaci decembri vládu poverila

Pán Ježiš po slávnom zmŕtvýchvstani zjavil sa Marii Magdalene.

a aby posúdila, či vláda zaslúži dôveru komory. Potom obšírnejšie hovoril, že čo vykonala talianska vláda na ochranu neodvislosti Srbska, jako zachránila talianska flotta z krajiny utekajúcich Srbov a Černohorcov a bráni sa proti obviňovaniu, že Taliansko neposlalo

pomoc Srbsku a Čiernej Hore, lebo toto za daných okolností nebolo možné. Potom sa zaoberal so situáciou v Albánii, kde talianska vláda vykonala potrebné poriadky, aby vyhla nemilým prevrpeniam. Ohľadom Grécka a Rumunska vyslovil sa Sonnino, že Taliansko

chce s týmito štátmi dobrý pomer udržať. Francúzsko, Rusko a Anglicko garantovali neodvislosť Belgicka s tým poznamenaním, že zatiaľ nemôže byť reč o vyjednávaní o pokoj, kým politická a hospodárska neodvislosť Belgicka nebude zabezpečená a kým utrpené škody nebudú nahradené. Ku tomuto vyhláseniu, sa aj Taliansko pripojuje. Pripomenul víťazstvo Rusov nad Turkom pri Erzerume a poznamenal, že medzi Talianskom a Ruskom panuje úprimný a priateľský pomer. Zmienil sa o návšteve francúzskeho ministerpredsedu Brianda a anglického ministerpredsedu Asquitha v Ríme a poznamenal, že uzavreté je, že poverenci štátov antantu sídli sa v Paríži opäť na poradu, na ktorej vojenskej a politickej otázky budú pretriasané. Vzdor útoku Nemečov na pevnosť verdunskú obecenstvo štátov antantu dôveruje v konečné víťazstvo. Parížska konferencia zabezpečila jednomyselnosť vo vedení vojny a jednotu v diplomatickom pokračovaní. Cieľom pojednávania o hospodárskych otázkach zostavený bol osobitý výbor, ale jeho návrhy musia byť snemom predstavené. Sonnino skončil svoju reč s tým vyhlásením, že «ešte prežiť musíme ťažké navštívenie», ale od vzájomného spolupráckeho spojenev a od vzájomného oduševnenia občanov úfa, že Taliansko ide v ústrety skvelej budúcnosti. — Reč talianskeho ministra zahraničia viacerí rečníci sprevádzali s poznámkami, potom komora odhlasovala 307 hlasmi proti 40 vláde dôveru a snemovňe zasadnutie do 6. júna odročili.

Rozpomienka na boje v Karpátoch.

Minulo tomu rok, čo Rusi vtrhli do priesmykov karpátskych a ďalej sa chceli predrať na dolnozemskej rovinu. Oproti ohromnej ruskej presile naši hrdinovia museli ozaj napnúť všetky sily, aby odrazili útoky nepriateľa. Po ťažkých krvavých bojoch konečne 24. apríla zlomili silu Rusov, ktorí rýchle začali cúvať. Z príležitosti tohoto výročitého dňa grécko-katolícki kňazi turjanského dekanátu poslali srdečný pozdrav podmaršalovi *Szurmaymu*, na ktorý tento v liste odpovedal. Medzi iným píše:

Najťažšie boje mali sme v apríli, keď po padnutí Przemyslu začali Rusi s ohromnou presilou útočiť na ceľ čiare. Počnúc od 6. apríla, keď v ôsmich-desiatich radoch útočiaci nepriateľ zaujal naše ochranné pozície, až do 24. apríla, keď sa podarilo zlomiť ruskú silu, trval krutý boj a na bojovnej čiare, kde moje čaty stály, nastalo kritické polozenie. Hrdinskí bojovníci šťastlivo odbili útoky, bárs medzi časom nastala taká ukrutná zima, že našim hrdinom konečnou záhubou hrozila. Na upätí a na končiaroch vrehov ukrutné fujavice zasypaly sňahom zákopy a v okolí Wolsku a Sianky naši bojovníci v nedostatku nových síl za osemdesiat hodín stáli na pol metra v mrazivej vode a takto bránili deň-noc zákopy. Tejto ťažkej, nadľudskej úlohe *vedeli zodpovedať len s tou najväčšou sebaobetavosťou, vytrvalosťou a hrdinskosťou*. Že sme šťastlivo

riešili túto ťažkú úlohu, *to pripisujem nielen vynikajúcim cnostam našich hrdinov, ale aj tomu, že naši vojaci nikdy netratili dôveru v Boha. Bol som vždy bohabojný, dobrý kresťan a katolík, ale len na bojišti naučil som sa spolu so svojimi vojakmi ozaj oceňovať moc, dobrotu a pravdomilovnosť Boha. Pamätný deň 24. apríla zasvätime slávnostnou svätou omšou.*

Naši zajatí v Srbsku.

Od počiatku vojny mnohokrát doletely smutné chýry o drsnom, neľudskom zachádzaní Srbov s našimi zajatými. Teraz, keď sa po zaujatí Srbska viacerí zo zajatých späť vrátili, máme dôkaz očitých svedkov o barbarskom zachádzaní Srbov. Naši zajatí prežili v Srbsku ukrutné časy. Keď srbské vojsko vytiahlo, cis. a kráľ. ministerstvo vojny poslalo pomocné missie do Srbska, ktorých úlohou bolo poskytnúť pomoc a podporu zajatým. Veliteľ jednej takejto missie bol majór Ottokar Časka, ktorému sa podarilo v Úskübe a Monastýri viac sto našich zajatých zachrániť. V úradnej zpráve píše Časka, že zajatí v rozdrípaných šatách, vyhladovaní, často s omrznutými rukami a nohami prišli na určené miesto. Mnoho zajatých zhytnulo následkom nedostatku a následkom nemoc a zlého zachádzania. Ku podanej zpráve pripojil majór Časka viac zápisnic, ktoré napísané boli po vypočutí zajatých. V jednej zápisnici, ktorú plukovník lekár dr. Gagulic podpísal, stojí:

Asi 250 rakúskych a uhorských zajatcov, ktorých Srbi čo chorých zanechali v Debare, našli naši v prázdnych bytoch a v ukrutnom stave. Za týždeň hladovali a trpeli veľkú zimu, vyzerali jako kostliveci. Následkom veľkej slabosti z počiatku denne aj dvadsiati zomreli. Nemali ani vrchných šiat, ani bielizne, ani obuvy a keďby pomoc ešte bola meškala, ani jeden nebol by zostal na žive.

Jednoročný dobrovoľník Karol Günther, ktorý bol čo medik zamestnaný v nemocnici v meste Niš, rozpráva o veľkej neľudskosti Srbov, ktorí obrali zajatých o všetko, čo len mali a veľmi zle s nimi zachádzali. Za každú maličkosť hrozili sa im hneď smrťou. Aj srbskí dôstojníci rabovali a keď sa kto ponosoval, vysmiali sa mu. Neraz srbskí dôstojníci postavili zajatých do radu a zauškovali ich. V Niši boli zajatci umiestnení v maštaliach, v jednej maštali, ktorá postavená bola pre 90 koní, bývalo 2500 zajatých. V mesiaci decembri mnoho zajatých strávil dni pod holým nebom v blate a vo vode. Počasie bolo pršľavé, len po Vianociach sa trochu vyčiasilo. V Niši zostalo asi 8000 zajatých. Miestnosti nikdy nečistili ani fríšnu slamu im nedali. Všade samá špina a vši. Srbov ani najmenej neznepekovoľovalo, že zajatí hromadne mreli, až keď výsypkový týfus začal pustošiť a nákaza hrozila aj srbskému obyvateľstvu, začali sa o zdravotné pomery zajatých trochu starať.

So zajatými tak zachádzali, jako s väzňami. Keu

Srbi v januári a vo februári začali offenzívu, zajatcov upotrebili ku kopaniu zákop, remeselníci museli pracovať v štátnych a súkromných dielňach. Mnohí boli zamestnaní pri poľnej práci. Stravovanie zajatých bolo zlé, pracovať museli bez odдыхu. Mzdu dostali len tí zajatí, ktorí boli pri stavaní železnice Niš—Kňazevac zamestnaní. Zajatí mali dostať jeden kilogram chleba, ale nedostali toľko, mnohí zahynuli následkom zlého stravovania, oslabili tak, že aj tá najmenšia nemoc im život vyhasila.

Prvá skupina rakúskych a uhorských zajatých 17. novembra 1915. tiahla z Prištiny bez toho, že by zajatých čo aj len chlebom boli zaopatřili. 21. novembra boli v Prizrene a každý dostal šesť pečených zemiakov, 29. novembra v Debare dostali po poldruha kilogramme chleba, 2. decembra v Struge po kilogramme chleba. Všade bolo vidieť zásoby potravín, lebo velitelia dostali pre zajatých určené zásoby, ale zajatých nechali hladovať.

Mnohí už v januári pýtali z domu peniaze, aj im peniaze poslali, ale do mája peniaze nikto nedostal. Velitelia peniaze ukradli.

Na stráž kommandovaní poddôstojníci a dôstojníci chodili s korbáčom a často len tak z passie sľahali zajatých, pri čom niektorého do krvi ranili. Na to sa odvolávali, že bitie korbáčom je u srbského vojska vo zvyku. Vyšľahali aj tých, s ktorých prácou neboli spokojní. Jestli sa volaktorý z našich dôstojníkov pokúsil o útek, nedostali tie tri dináre, ktoré dostával na stravovanie a zachádzali s ním jako so zločinecom.

Najukrutnejšie bolo polozenie tých, ktorí nevládali ísť so srbským vojskom, ktoré utekalo do Albánie. Dotiaľ ich kolbou durili a korbáčom hnali, kým celkom neklesli. Bosí, bez teplého odevu museli maširovať zajatí v treskúcej zime, cez sňahom kryté vrchy albánske, ba museli cez vrchy cestu robiť. V Elbassane dostali vyhladovaní zajatci od Albancov chlieb a polievku, keď toto Srbi zbadali, každému zajatému vypálili 15 palie.

Pre zajatých zariadili nemocnicu v dusnej pivnici. Liekov takmer nebolo, mnohí hynuli každodenne. Mrtvoly naložili na tárný voz a pohádzali ich do jednej jamy. Umrleiu truhlu žiadon nedostal. Neskôr jeden zdravotnícky oddiel amerického Červeného kríža postaral sa o ľudskejšiu opateru nemocných.

Takto rozprávajú dvaja očíti svedkovia o osude našich zajatých v Srbsku. Jako mohli na parížskej konferencii štáty antantu rozprávať o civilizácii Srbska? A ako vôbec u nás podaktorí zaslepení môžu sa oduševňovať za Srbov?

Jarné válne zasadnutie stolice spišskej.

Stoličný výbor spišskej stolice 12. apríla vydržoval svoje jarné riadne zasadnutie pod predsedníctvom nadžupana baróna Artura Wielanda. Podžupan dr. Ludvik Noegrády účtoval obsirne o poslednom štvrtročnom

živote stolice. Požiare boli: 9. dec. na Mečedelpuste, 5. jan. v Hrušove, 31. jan. v Smolniku. 26. jan. v Tepličke, 9. febr. v Starej Lubovni, 9. febr. v Spišskej Belej, 14. febr. v Helemanovciach, 8. marca v Hrušove 5. apríla v Hrabušiciach. Hospodárska rada domobrany prepustila stolicu ku jarným poľným prácam 78 vojenských erárnych koní. Hospodársky stav stolice je uspokojujúci, jasenné siatiny dobre prezimovaly, dobre stojí i trojka. Múky dostala stolica len 40 procentov potrebnej zásoby; stolica podala k ministrovi vnútra prosbu o povýšenie múčného kontingentu. K chráneniu sa proti drahote obecenstvo stolice utvorí potraviny zadovážujúce stredisko na spôsob spolku. Flakový týfus vystúpil v dvoch obciach (v Jarembine a Litmanovej), flakové sypanice ale v päť obciach (v Nižnej Slovinke 1, v spišskej Sobote 4, v Popráde 1, v Jakubjanoch 2 a v Kéžmarku 1), tie choroby privliekli urlaubovaní vojaci. Ohľadom na to, že flakové sypanice vystúpily vo väčšej miere v severných stolicach krajiny a šírenie tej nemoci napomáhajú najviac cigáni, potrebné je zaštepnie všetkých cigánov stolice. V predošlom štvrtroku bolo lekárske policajných pádov 12. Zdravotný stav liehvy bol prajný u rožného statku, oviec a ošípaných. Koňský svrab do 13 obci privliekly vypustené vojenské kone. Liehvací obchod bol čulý a bez prekážky. Stoličnú cestu medzi Štrbským stavom a Smokovcami, ako i medzi Smokovcami a Belanskými kúpeľmi (Barlangliget) od 1. mája prevezme štát.

Minister vnútra cestovné diurná okresných lekárov povýšil a nariadil, aby mesačne raz navštivovali obce.

Kolomana Jureckého a dr. Bartolomeja Rozsnyaiho zvolili do výboru verejnozdravotníckych záležitostí. Štefana Legezu, pensiovaného sudcu. Emila Szobisseka a Gábora Valku zvolili do dozorného výboru gelnickej kovopriemyselnej odbornej skoly. Dr. Štefan Benkó, zápisník sirotského súdu, pre svoju chorobu na vlastnú prosbu prepustený je na odpočinok a odhlasovali mu s bytom dovedna 1868 korún ročitej pensie. Stolica uzavrela, že Arturovi Vasváremu, úradníkovi mesta Lubice, ponač právoplatne pozbavený bol úradu, nepatrí pensia. Starolubovenský dekan-farár Ján Csumitta a jeho spoločníci apellovali proti vyvoleniu dr. Ludvika Schika za rychtára; stolica zničila volbu, bo dokázalo sa, že Schiek nemá obecného volebného práva. Následkom apellácie farára Alexandra Tedora zničila stolica volbu obecných úradníkov v Landeku a nariadila novú volbu. Na konci zasadnutia nadžupan poprádskeho lekára dr. Artura Hanku a gelnickeho lekára dr. Alexandra Breuera vymenoval za čestných stoličných hlavných lekárov a smolnickeho obecného lekára dr. Ivana Jankura za čestného okresného lekára.

Stoličný výborník.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Magurčania za podolinské katolícke hlavné gymnásium.

Vznikol pohyb, aby podolinské kat. hl. gymnásium preložené bolo do Poprádu. Proti tomu veľmi múdrymi dôvodami v jedných spišských novinách obrátil sa to-porský mladý veľkostatkár Albert *Görgey*. V svojom článku zastáva i Maguru, keď píše, že jestli podolinské gymnásium vezmú preč, Magura nemá strednú školu, ku ktorej by sa Magurčania ľahko mohli dostať. A prečo — pýta sa — by sa malo školovanie múdrejších gazdovských synov učiniť ťažším a drahším?

Za ten jeho článok poslali *Görgeymu* z Magury nasledujúcu karotku: Za obranu podolinského kat. hl. gymnásiuma srdečne ďakujeme. Franc *Klein*, r.-katolícky farár richvaldský; Ladislav *Herbst*, r.-kat. farár starovesský; Michal *Majercsák*, r.-kat. farár mafašovský; Vendelín *Huszka*, r.-kat. farár lešnický. Starovesský advokát dr. Béla *Licskó*, nadporučík 11. honvédskeho pešieho pluku, richvaldskému farárovi píše z bojišťa:

«Veľmi dobre robia, keď agitujú proti preloženiu podolinského gymnásia, bo táto stredná škola je nám veľmi potrebná.»

Práce okolo gazdovstva v máji.

Okolo dvora v tomto mesiaci zem, ktorú sme cez zimu navozili, pomaly v hrúbke asi 5—8 centimetrov rozhrnieme po hnoji.

Okolo statku. Februárové žriebence, januárové a februárové jahence odstaviť. Žriebencom vedľa pasenia treba podávať aj obrok. Rožnú lichvu možno začať kŕmiť zeleným krmom. Niektoré ovce sa strihajú. Februárové prasce treba dať vymyskovať. Staré husy možno oškľbať. Včely niekde začnú sa rojiť.

Na roliach. V máji skončí sa sejba jačmeňa a sadenie zemiakov. Gazda najviac roboty má so sadením repy a kapusty, siatím čalamády, konôp, lanu a prosa. Kukuricu a zemiaky treba pobraňiť a repu ľef. Môžeme začať kosiť trojku a lucernu. Úhorenie sa má skončiť. Kopaniny v tomto mesiaci treba okopať.

Na lúčkach v tomto mesiaci kvitne najviac lúčnych tráv a tak kosenie lúč počas kvitnutia trávy môže sa začať.

Vo viniciach v tomto mesiaci pokračujeme tam, kde sme v apríli prestali. Začneme štepiť na zeleno a koncom mesiaca začne sa druhé okopávanie. Jestli by v tomto mesiaci prípadne boly mrazy, tak upotrebíme kadenie.

V pivnici nezameškajme doplniť sudy a vždy majme starosť, aby pivnica bola čisto držaná.

V hore môže sa začať stínanie svrčín. V studenom kraji teraz treba vysádzať ihličnaté stromčeky a aj jedľové semiačko v tomto mesiaci sa má zasiať. Kosaté stromy zväčša v tomto mesiaci kvitnú, ale už kvitnú aj niektoré ihličnaté stromy. Semiačka obyčajného bresta a osiky aj dozrejú.

V zahrade veľkú starosť vynaložme na polievanie. Divé výhonky srezávajme. Semiačko kuchynských rastlín, ktoré ešte není v zemi, v tomto mesiaci iste zasejme. V zahrade usilovne plejme a okopávajme. Ku hrachu a fazuli dávajme týčky, zemiaky okopujme. Dyne už tiež treba presádzať, taktiež i jasenné kvety. Každý ozdobný ker, ktorý už odkvitne, treba obstrihať.

Fosfor a draslo čo výživné látky rastlín.

Fosforu je v pôde veľmi mnoho, ale sa nesmierne pomaly pretvaruje v taký fosfor, ktorý sa vo vode rozpúšťa a rastliny ho len v rozpustenom stave môžu užiť. Veľa fosforu potrebujú obilné rastliny ku utvoreniu zrna a ponevác u nás od starodávna veľmi mnoho obilných rastlín pestujú, teda tieto siatiny fosfor zo zeme vyťahaly. Hojnú úrodu obilia teda len tak môžeme očakávať, keď role popravíme fosfor obsahujúcimi umelými hnojivami.

Poznáme nasledovné fosfor obsahujúce umelé hnojivá:

Minerálne superfosfáty, z ktorých sa najviac upotrebuje 16%-vý superfosfát, čo tolko znamená, že v jednom m. cente superfosfátu nachádza sa 16 kilogramov takého fosforu, ktorý sa vo vode rozpúšťa. Ale možno objednávať aj 18—20%-vý superfosfát. Superfosfát naskutku sa rozpúšťa, keď ho vysejeme a takýto rozpustený rastlinky naskutku vtiahnu do seba. Jestli objednáme za celý železničný vozeň 16%-vého superfosfátu, tak metr. cent stojí 8 korún na bársktorej železničnej stanici v krajine. Preto je dobre viacerým malým gazdom spolu objednať si celý vozeň superfosfátu, a síce na túto adresu: Mütrágyát értékesítő szövetkezet, Budapest, Fűrdő-utca 8. Tento spolok stojí pod kontrolou Krajinského gazdovského spolku a poskytuje garanciu ohľadom toho, že objednávajúci dostane také umelé hnojiviny, jaké si objednal.

Z cudzozemska, zvlášte z Talianska a z Haliče fabrikanti umelých hnojív často pošlú sem pod menom 16%-vého taký superfosfát, v ktorom niet vyše 2—3%-ov vo vode rozpúšťajúceho sa fosforu, ba našiel sa už aj taký superfosfát, v ktorom fosforu vôbec nebolo.

Jestli jakúkoľvek pôdu umelým hnojivom chceme popraviť, najprv upotrebme superfosfát. Ale pri superfosfáte pôde dajme aj nitrogén obsahujúceho umelého hnojiva.

Kostená múčka od superfosfátu delí sa tým, že obsahuje aj trochu nitrogénu a preto je o volačo drahšia. Ďalej delí sa tým, že v nej obsažený fosfor vo vode sa nerozpúšťa, len v koreni tých kyselinách a preto aj pomalšie účinkuje.

Thomasovu múčku dorábajú v železodielňach v Nemecku a Česku. Naše železodielne ju nedorábajú. Fosfor, ktorý sa v nej nachodí, vo vode sa nerozpúšťa a preto Thomasova múčka neúčinkuje rýchle a rastliny ju ťažko využívajú, teda dvakrát tolko treba z nej vy-siat, ako zo superfosfátu. Najradšej upotrebujú ju pri

takých rastlinách, ktoré dlho trvajú, teda pri dateline, lucerne, vo viniciach a na hnojenie ovocných stromov.

Veľmi výživnou látkou rastlín je draslo (káli), ktoré v piesočnatej pôde takmer úplne chýba. Naproti tomu vo viazaných pôdach ho je dosť pre rastliny. Na piesočnatých pôdach bez upotrebenia drasla na dobrú úrodu rátať nemožno, ale na viazaných pôdach treba ho upotrebiť len tam, kde pestujú mnoho repy a zemiakov.

Draslo obsahujúce umelé hnojivá dorábajú v Nemecku, lebo tam je toľko draselnatých solí v zemi, ako u nás kuchynskej soli.

Z draselnatých umelých hnojív nás najväčšmi zaujíma 40%-ová draselnatá soľ (kálisó), z ktorej na jedno uhorské jutro 50—100 kilogrammov zvykli vysiať.

CHYRNIK.

Veľká noc jeho veličenstva. Jeho veličenstvo veľkonočné sviatky strávil v schönbrunnskom kaštieli, z ktorej príležitosti arcikňažna Augusta so svojou dcérou arcikňažnou Žofiou odviezla sa z Budapešti do Viedne a ubytovala sa v schönbrunnskom kaštieli, kde ztrávila veľkonočné sviatky.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy v svojom tohoročnom siedmom obežnom liste nariadi prepustenie zvonov na válečné ciele a oznamuje, že filiálky Križovú Ves a Strážky, ktoré doteraz prislúchali ku Kézmarku, pripojili ku spiško-belanskej fare.

Ján Dudek †. Známy cirkevný spisovateľ opäť dr. Ján Dudek, professor teologickej fakulty budapeštianskej vedeckej university, 19. apríla popoludní asi po dvojtýždňovej nemoci v 58. roku veku svojho zomrel.

Dr. Ján Dudek narodil sa 22. júla r. 1858. v Zlatých Moravcoch (Aranyosmarót). Svoje teologické štúdiá skončil na budapeštianskej universite čo klerik nitrianskej diecézy. Za kňaza bol vysvätený r. 1881. Za krátky čas bol kaplánom v Bánovciach, potom profesorom na nitrianskom lyceume. V Nitre na jeho pričinenie postavili katolícku vyššiu dievčenskú školu, ktorej sa stal správcom r. 1901. Súčasne bol vymenovaný za rektora nitrianskeho seminára. Roku 1906. Dudek bol vymenovaný za profesora teologickej fakulty budapeštianskej university, r. 1907. za titulárneho opáta. Zosnulý vyvinul živú činnosť na poli cirkevnej spisby a živú účasť bral i na pohyboch katolíckej spoločnosti. Zosnulý vynikal i čo kazateľ. Jeho smrť v širokých kruhoch budí úprimnú sústrasť.

Nová assentírka 39—50 ročných. Dľa úradnej zprávy ustálená je aj doba novej assentírky 39—50 ročných vojopovinných. Assentírka narodených v rokoch 1877—1866 bude od 21. augusta do 12. septembra. Assentírka narodených v rokoch 1897—1878. bude — ako sme už spomenuli — od 16. mája do 24. júna.

Smrť. V Popráde zomrel staviteľ Ján Blieszner v 66. roku života svojho.

Vyznačenie arcikniežata. Jeho veličenstvo kráľ rozkázal, aby kapitánovi arcikniežatu Karolovi Albrechtovi za jeho hrdinské držanie sa pred nepriateľom bolo znova dané na známosť najvyššie uznanie.

Púť do Svätého Križa. Všetkým milým bratom a sestram v Budapešti a na okolí dávame na známosť, že Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh v sobotu dňa 6. mája 1916. usporiada púť do Svätého Križa s nasledovným poriadkom: Dňa 6. mája ráno o pol 6. hodine nech je každý na Západnom nádraží (Nyugati Pályaudvar), aby si mohol kartu kúpiť na vlak po stanicu Tát. Karta do Tátu a zpátky stojí 2 kor. 80 hal. Odehod vlaku ráno o 6. hodine 10 minútach. Do Tátu prideme o pol desiatej; tu v chráme Božom účastnými sa staneme sv. požehnaní, po čom pohneme sa na milostné miesto, kam dorazíme o 11. hod. predpoludním. Do večera tohoto dňa trvá sv. spoveď, večer ale vybavíme si pobožnosť na Kalvárii. Na druhý deň 7. mája (v nedeľu) ráno na milostnom mieste bude sv. spoveď, sv. omša a kázeň. Ráno o 11. hodine v mene Božom vrátíme sa do Budapešti. — Jan Krajčí, riaditeľ, Jozef Peés, modleník.

Veľký týždeň v hlavnom meste. Veriaci hlavného mesta snád ešte nikdy nesúčastňovali sa na pobožnostiach svätého veľkého týždňa, ako v tomto roku. Všetky kostoly boli preplnené. Nesčíselní všetkých tried obyvateľstva pristúpili ku svätým sviatostiam, pri hroboch Krista Pána vidieť bolo ľudí, ktorí ináč nezvykajú navštevovať chrámy Božie. Je to obrat k lepšiemu a zaiste jedon z úspechov svetovej vojny.

18-roční landšturmisti. Z Viedne píšu, že minister rakúskeho landwehru vydal nariadenie, dľa ktorého 18-roční landšturmisti, súci ku službe na fronte, budú len vo veľmi výnimočných pádoch oslobodení. Prosby zadať treba hneď po assentírke, behom 8 dní.

Zamenenie invalidov. Z primorskej obce Sassnitzu oznamujú, že v stredu, 9. apríla dovezli tam na lodi 28 nemeckých a 150 rakúsko-uhorských invalidov, ktorí boli v ruskom zajati. Z tejto príležitosti prišla sem nemecká cisárovná v sprievode kňažny Hohenlohe, manželky rakúsko-uhorského veľvyslancu v Berlíne. Kapitán lode vďačil sa cisárovnej krásnou kytkou, potom predstavil dôstojníkov a opatrovkyne. Cisárovná dala každému nemeckému invalidovi podobizeň cisára Vilhelma a rozličné dary a podala ruku každému invalidovi. Rakúskych a uhorských invalidov úvitala kňažna Hohenlohe a rozdala im rozličné dary. Invalidi na to hneď cestovali ďalej cez Berlín a Draždany do Leitmeritz. Tu ich uvitala manželka grófa Alexandra Telekyho v mene spolku Červeného Križa. — Zo Stockholmu oznamujú, že tam dovezli 250 invalidov, ktorých švédska kráľovná navštívila a obdarovala. Všetci dostali tu nové šaty.

Stavajú hornovidielcke obce. Z Prešova oznamujú: Nastúpením jary väčšie rozmery vzalo i znovavystavenie Rusmi spustošených hornovidielckych obcí. V Zborove vystavili už 100 nových domov. V obciach Alsó-

a Felsővizköz a Alsópagony vystavili už tiež 40—50 domov. Na mnohých miestach k dočasnému umiestneniu obyvateľstva vystavili barakky. Každý dom stojí 1900 korún. Z toho obnosu musia obyvatelia vrátiť 450 korún. Každý dom pozostáva z izby s modernými troma oblokmí, z kuchyne so šparhertom a pekárskou pecou, okrem toho ostane miesto pre hospodárske stavenie, ktoré stavať sa budú neskorej. Nové domy nestavajú nevyhnutne na mieste starých, lež sriadia moderné ulice. Pri vystavení svojho domu pomáha každý sám, za pomáhanie pri iných domoch platia ale denných 6 korún. V záujme lacnejšieho živenia a šatenia sa utvorili dva potravné spolky a teraz majú utvoriť tretí.

Zakázaná zmena učebných kníh. Minister výučby vzhľadom na drahé časy všetkým štátnym ústavom vydal nariadenie, v smysle ktorého v budúcom školskom roku nezmenené budú teraz upotrebované školské knihy.

Prieplav Panama znova otvorili. Z Londýna oznamujú: Prieplav Panama, ktorý za 7 mesiacov bol zavretý, znova otvorili. Kanál roku 1915., teda počas svetovej vojny otvorili. Európske mocnosti pri otvorení prieplavu neboli zastúpené osobitými delegátmi a kanál bez každej zvláštnej slávnosti odovzdali povolaniu. Viani v októbri sossula sa do kanála zem a preto kanál zavreli. Po sedemmesačnej tvrdej práci prekážky odstránili a kanál znova otvorili.

K vyznačeniu hlavného úradníka košicko-oderbergskej železnice. Z Vrútok oznamujú: Artur Lux, hlavný dozorca košicko-oderbergskej železnice, šéf hlavnej dielne na Vrútkach, vyznačený bol rytierskym križom rádu Františka Jozefa s válečnou ozdobou. Lux je predsedom tunajšej rim. kat. cirkevnej obce, ktorá ho z príležitosti vyznačenia oslavovala na svojom poslednom zasadnutí. Osvietený pán biskup Farkas Radnai vyznačenému poslal pekný uznanlivý list.

Veľký oheň v Hrabušiciach vo Spiši. 5. apríla popoludní o druhej vo veži hrabušického kostola povstal oheň. Chlapci, ktorí zvonili, odhodili ešte horiace cigarety, od ktorých sa chytila veža. Zhorel kostol, pošta, notárske bývanie, päť iných domov aj hospodárske staviská kniežata Coburga s pálenicou, mnohou potravou a zariadením.

Poľná sv. omša na Cetinji. Z tlačového válečného stánu oznamujú: Poľný vikár biskup Imrich Bjelik dňa 9. apríla na Cetinji na cvičebništi pred kasárňou Nikitu za veľkej kňazskej assistencie slúžil sv. omšu, na ktorej bol prítomný hlavný gubernátor s celým svojím štábom. Poľný vikár ku vyrukovanému vojsku povedal vzletnú reč a po modlitbe za kráľa udelil apoštolské požehnanie. Po sv. omši vojsko defelirovalo pred hlavným gubernátorom.

Nová assentírka. Honvédske minister vydal nariadenie, v smysle ktorého všetci tí, ktorí sa narodili medzi 1. januárom roku 1866. a 31. decembrom roku 1897. a dosiaľ za súcih uznatí neboli, alebo sa na

prehliadku neustanovili, znova sa musia hlásiť ku assentírke. Tí vojopovinní, ktorí sa narodili medzi 1878. a 1897. rokom, postavení budú pred assentujúcou komisiou počnúc od 16. mája do 24. júna. Čas assentírky narodených medzi rokami 1866. a 1879. bude pozdejšie ustálený. Tí, ktorých už boli odobrali, ale potom pred 1. aprílom boli prepustení alebo urlaubovaní, tiež sú povinní hlásiť sa.

Španielsky kráľ Alfonz za ranených na bojišti. Dľa madridskej zprávy parížskeho «Tempsu» španielsky kráľ Alfons telegraficky sa spýtal panovníkov všetkých vojnu vedúcich štátov, či by sa nemohlo stať medzi nimi dohodnutie, aby vojenské ambulancie a členovia Červeného Kríža na bojišti ostavších ranených v príležitom čase mohli poodnášať. Všetky vojny vedúce štáty náklonné sú uvažovať návrh španielskeho kráľa.

Administratívny výbor stolice nitrianskej minulý štvrtok za predsedníctva nadžupana Štefana Crausa vydržoval zasadnutie. Gazdovský dozorca Eugen Gajdátšy oznámil, že gazdovia v celej stolici zavčasu odstavili orbu a sejbu a že úroda v stolici ukazuje sa skvelou. — Administratívny výbor stolice prešporskej za predsedníctva nadžupana Aurela Bartala vydržoval shromaždenie. Referent Július Tölg oznámil, že oziminy pekne stoja, sú dosť silné a ich stav vôbec je uspokojujúci.

Vzbura medzi talianskymi čatami. Časopis «Münchener Neueste Nachrichten» zo Sanct-Gallenu dostal súkromnú zprávu o vzbúrení sa talianskych čiat. Dľa zprávy časopisu «Sanct Gallener Tagblatt»-u listovne sdelili zo švajciarskej hranice, že medzi tamojšími talianskymi čatami vypukly vážne vzbury. Dľa zprávy 12. apríla počuli palbu z ťažkých kanónov od talianskych posícii po sanct-gallenskú dolinu. V noci z 13., 14. apríla zatrubili švajciarskemu vojsku na alarm a poslali ho do Umbreilu. Dnes — hovorí zpráva — istotne vieme, že medzi umbreilskými talianskymi čatami vypukla vážna vzbura. Čaty sa zoprely rozkazu, aby šly na front Isonza a začaly sa búriť. Zo svojich kanónov zbytočne vystrieliť toľko munície, koľko len mohli, potom sa pohly ku švajciarskej hranici. Z údolia Münsteru počutí, že vo vzbure niekoľko sto vojakov bralo účasť. Z týchto jedna časť, znujúc vojnu, prekročila hranicu. Do Santa Marie už aj bolo prišlo prvých 80 alpinov.

Ukrutnosti Rusov v jednej rumunskej dedine. Dlhšia zpráva tlačového válečného stánu podáva strašný obraz o ukrutnosťach, ktorých sa Rusi patrne na nariadenie ruského veliteľstva dopustili na 5000 duší počítujúcom obyvateľstve dediny Bojan na bessarabskej hranici. Túto dedinu kozáci už i viani ozbijali, minulý týždeň ale v tri noci prišli do dediny a celé obyvateľstvo zahnali do Ruska nešetiac ani starcov, deti a chorých. Obyvateľstvo pravda horko bedálo, že bedákanie na diaľku kilometrov bolo počutí. Rusi celú dedinu ozbijali: Ruskí dôstojníci, tak sa zdá, aj sami sa hanbili za barbarské pokračovanie a okrásľovali ho tým, že za každý kus odohnanej lichvy, ktorý

je hoden aj tisíc korún, platili najviac 80 rubľov. Tieto peniaze potom kozáci čo výkupné pobrali tým, ktorým dovolili, že nemusia ísť do Ruska. Zo soznania zajatých ruských vojakov možno bezpochybne uzatvárať, že nešťastnú obec vyplienili a jej obyvateľov odvliekli na nariadenie ruského veliteľstva.

Zátknutí zdražovatelia. Budapeštianska polícia na základe zákona o neodôvodnenom zdražovaní zatkla agenta Mikuláša Freystatta rodom z Komárna a jeho úradníka Mateja Frieda. Mikuláš Freystatt od niekoľko týždňov v istom budapeštianskom nemeckom časopise uverejňoval oznamy, že orechy, cibuľu, kapustu, zeleniny, mydlo a všelijaké iné články vo veľkom skúpi. Polícia dávala na nich pozor a zistila, že Freystatt a jeho úradník každý týždeň prídu do Budapešti a bárs nemajú dovolenia kupčiť s potravinami, predsa hromadne skupujú potraviny, aby ich odľifovali do Viedne. Freystatta ostatne kurrentuje aj jeden vidiecky okresný súd, lebo ho oznámili pre klamstvo. U Freystatta našli 8500 korún. Tieto zhabali a odovzdali ho i s jeho kompanom kráľovskému fiškalátu.

Strašný skutok zošaleného vojaka. Minulý týždeň vo Viedni na rudolfsheimskej osade pre zotavujúcich sa vojakov pešiak landšturmista Alexander Fichtner náhle zošalel a zo služobného revolvera a pušky začal strieľať na vojakov a potom cez okno na okoloidúcich. Fichtner sedemdesiat ráz vystrelil, šesť ľudí zastrelil a piatich ťažko ranil. Medzi zastrelenými je jeden strážmajster, jeden cugsfírer a jeden pešiak, ktorých šialenec napadol v izbe pre stráž. Odzbrojenie šialeného bolo veľmi ťažké. Nedal k sebe pristúpiť strelbou. Strelili na neho, ale ho netrafili. Konečne dvom hasičom podarilo sa k nemu sblížiť a vyrvať mu zbraň z ruky. Keď ho sviazali a viedli do blázince, blbe sa díval pred seba a povedal: Urobil som to z verejného záujmu!

Mrtví a ranení.

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčny zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Axamit Michal (Horvátgurab) 7, Bendik Emil (Holies) 8 † Bistai Andrej 8 †, Blau Alexander (Felsönyárasd) 7, Bosi Jozef 7 †, Burian Štefan (Vizkelet) 7, Buzek Jozef (Bazin) 6, Dubek Martin (Bazin) 7, Dudás Franc (Hidas-kürt) 8, Dzurák Šebastian (Moraván) 7, Filipp Jan (Homokterenye) 7, Foriška Pavel (Szentistvánfalva) 8, Gajlik Jakub (Gidrafa) 8, Gávik Jozef (Kelemér, Gemer) 7, Hradela Vincenc (Szomolány) 8, Ivančík Peter (Vedrőd) 7, Jakubec Jozef (Gázlós) 8, Jankech Ján (Vágterbete) 8, Jostič Anton (Vágszentkereszt) 8, Kancsó Ján (Málnapatak) 8, Kliegl Karol 8, Kohn Alfréd (Ószombat) 8, Kollát Karol (Sárosfa) 7 †, Kudlička Marek (Kislévárd) 7 †, Kutnyik Franc (Szécsénke) 7 †, Kuzma Pavel Losonc) 7, Lang (Putz) Jozef (Ószombat) 8, Laibik

Peter (Gyetva) 7 †, Lichtenecker Ladislav (Bazin) 8, Magyer Ján (Pozsonybeszterce) 7, Malato-Lavro Imrich (Herencsvölgy) 7 †.

Zo 71. spoločného pešieho pluku trenčinskeho: Bača Štefan 6, Bakala Florian (Marikó) 4, Balázs II. Ján 13, Barták Ján (Zsolna) 14, Bjelik Justín (Zsolt) 10, Bobák-Kulec Juraj (Láz) 2, Budík Jakub 3, Drbul Albin (Alsókorompa) 10, Dreveňák Ján 6, Dubravka Andrej (Bogyós) 7, Duroška Andrej 3, Ftačina Andrej (Szučsány, Turiec) 14, Goldinák Andrej (Bobró) 14, Görög Jozef (Kvassó) 7, Hlobik Jozef 6, Homola Jozef (Nagysziklás) 10, Horváth Andrej 2, Hros Urbanek Eugen (Trencsénhosszúmező) 11, Iskerka Anton 11, Jaros Štefan (Szaniszlófalva) 8, Kardos-Fijander Franc 11, Klamar Matej 13, Kolarik Andrej (Nagysándori) 10, Kovács Július (Vágfarkasd) 14, Kozák Ignác 10, Kučmin Michal Jakub 6, Lisanik Štefan (Láz) 10, Lukáč Ján (Nemesmogyoród) 8, Majerčík Ján 6, Mayer Ján (Szigetbice) 14, Mihály Viktor (Facsó) 11, Nagy Žigmund 7, Németh Franc 2, Rudinsky Ján 3, Schellinger Alojz 5, Sliacky Matej 12, Tencer Juraj (Hedvigfalva) 16, Turza Jozef 5, Turza Andrej II. 2, Vincenz Anton (Kelő, Tekov) 16, Zahradnik Štefan 6, Zboran Franc 7, Žigmund Anton (Bán) 14.

Z prešporského 13. honvédskeho pešieho pluku: Andert Matej 12 z., Behun Ján 11, Benes Vincenc 9, Bokor Alexander 9, Bokros Franc pridelený k c. k. 1. lšturm. žandárskemu bataillonu, 1 †, Bóth Gejza 7 †, Bronceisz Pavel 10, Čeratzki Ján (Lodnó) 5, Csiha Baltazár, pridelený k c. k. 1. lšturm. žandárskemu bataillonu 1, Demeter Dénes (Szenc) 6, Fodor Michal 12, Franc Tomáš 6 †, Gajdiš Adolf 12, Hanusz Jozef 10, Horváth Vendel 7, Hubert Ján 10, Kastler Michal (Siomfa) 7 †, Koller Ján 6, Kumann Žigmund 10, Lachki Anton (Kovácsfalva) 5, Lázis Peter 10, Leskovsky Štefan 10, Lipka Alexander 6 †, Lucsenis Ján (Lamacs), pridelený k c. k. 1. lšturm. žandárskemu bataillonu, 1, Michalka Ernest 10 †, Mlkvi Ján (Majtény) 6, Muszlai Ján 10, Németh Adalbert 6 †, Nespala Franc (Pozsonynádas) 10 †, Nosek Alexander (Csütörtök) 8, Novák Franc 9, Orbán Ján 9, Petrakovič Vincenc 9, Petruják Andrej 12, Pfeffer Franc 10, Putz Alexander 9, Škopec Ján (Hruštin) 7, Slotta Jozef (Vágtapelca) 7, Steber Jozef 11, Szabó Alexander 11 †, Szmaák Štefan (Széleskut) 12 †, Such Jozef 10, Takács Ludvik 6, Tulič Viktor 10, Vacelovits Flórián 8, Varga Matej 7.

Z 15. landšturm. pešieho pluku: Kuajdik Michal (Trencsénhosszúmező) 8. náhr. komp. z., Kuruc Pavel (Miava) 9. náhr. komp. z., Legersky Anton (Sziklaszoros) 8. náhr. komp. z., Lojs Pavel (Nagyturány) 3. náhr. komp. z., Lovecky Tóbiáš (Kiskovalló) 2. náhr. komp. z., Machay-Bistyák Ferdinand (Jablonka) 8. komp. z., Majtényi Michal (Nyitranémeti) 8. náhr. komp. z., Manó Jozef (Ribény) 5. komp. z., Martinkovič Ján (Egbell) 9. komp. z., Martišek Pavel (Borcsicz) 2. náhr. komp. z., Masjarčín Juraj (Köveskő) 2. náhr. komp. z., Merka Jozef (Nyitrakozma) 5. náhr. komp. z.,

Mikulovsky Jozef (Farkaska) 5. náhr. komp. z., Mikuš Ján (Alsószalatna) 5. komp. z.

Listy z bojišta.

Spišsko-richvaldsky mládenec Valent Bombara, obecný vojak debrecinského 3. landšturmistského pešieho pluku, v svojom 20. marca datovanom liste medzi iným píše svojmu duchovnému z ruského bojišta: Knižičku «Dobrý vojak» som dostal. Veľmi krásne ďakujem za ich lásku. Je to veľmi dobrá knižička, poučná a potrebná pre vojakov. Keď by nám Pán Ježiš dal slávneho víťazstva a pokoja. Veľmi dobre nám ide do toho času. Milý Ježišu! pomáhaj nám i naďalej v tom ďalekom svete. Pozdravujem všetkých Richvaldčanov na sto a na tisíckrát razy. Ďakujte Pánu Ježišovi, milí Richvaldčania, že vás zachránil od toho nešťastia, bo neznáte jak tu tým ľuďom, kde ja som. S Bohom sa majte i s Pannou Mariou. Dobrú noc, idem spať. Prosím ich milosť o páru kartiek na písanie, bo nemám na čom písať a tu nemám kde kúpiť.

Spišsko-richvaldsky mládenec Jozef Tilecky, obecný vojak 29. landšturmistského pešieho pluku, v svojej 25. marca datovanej karotke píše svojmu duchovnému z talianskeho bojišta: Dám im na vedomie, ich karotku 9. marca písanú som dostal a som sa poradoval. Dneska sme boli na svätej omši v jednom meste blízko rajvonalu. Prišli k nám vojenský duchovný. Mali sme i pekne poučenie. Ostávam naďalej vo vojne. Ten istý 31. marca píše: Ja som doteraz zdravý a naďalej nie som či budem tak zdravý, lebo teraz stoja veľké bitky. Triciateho padnul Habiňák Béla z Haligoviec, Bjalančík bol ranený do nohy.

Spišsko-richvaldsky gazda Michal Michna, obecný vojak 27. ťažkého poľného delostreleckého regimentu, v svojej 25. marca datovanej karotke píše svojmu duchovnému: Tú karotku, čo mi písali 15. marca, som dostal a všetko som z nej vyrozumel, aj tú som dostal, čo mi písali 14. februára. Ja som teraz v Rusko-Polskej. Pozdravujem všetkých údov Katolíckej ľudovej Jednoty našej farnosti.

Michal Krak zo spišských Mafašoviec, obecný vojak 32. jagerského bataillonu, 29. marca píše richvaldskému duchovnému: Ja ich pozdravujem a pýtam ich nech, budú taký dobrý a pošlú mi nejakú knižičku modliacu. S úctou.

Spišsko-richvaldsky gazda Ondrej Michna, obecný vojak 17. poľného delostreleckého pluku, 1. apríla píše svojmu duchovnému z haličského bojišta: Karotku som dostal, začo im pekne ďakujem. Moskali raz počali šturmovať, ale sme ich odbili. Teraz je tu najviac len kanónový boj. Moskovský letúň pustil dve bomby na mestečko Jaslovica, práve ten deň, keď som tu karotku písal. S Bohom, aby nám Boh bol na pomoci

Spišsko-richvaldsky mládenec Jozef Gonsorčík, obecný vojak vesprímskeho III/32. landšturmistského bataillonu, 2. apríla píše svojmu duchovnému z talianskeho bojišta: Ja som ich karotku dostal, čo mi poslali. Za to im bars krásne ďakujem. Tu teraz bars teplo, šumný čas stojí. S Bohom ostávajú.

Ján Kovalčík zo spišského Richvaldu, rezervný vojak 67. pešieho pluku, 3. apríla píše svojmu duchovnému z ruského bojišta: Tie knižičky, čo mi poslali, som dostal. Za čo im ďakujem. Ja im to zaplatím, keď prídem na urlaub, bo púšťajú každý mesiac; aj z Kacvina teraz pôjdu, aj z Mafašoviec. A tu je nás veľa zpoza Magury.

Hafčanský mládenec Jozef Jurkovski 30. marca z bukovinského bojišta medzi iným píše svojmu duchovnému: Ten list som dostal a bars som sa uradoval. Nech sa modlia za nás, bo nám tu bars gulky hvizdajú.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bycikle a gramofóny vo veľmi ľavých cenách na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almássy-tér 14.

Pýtajte si veľký obrázkový cenník zdarma.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu kupodperovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužskýchli v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 4, 6 a 10 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierekou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosy» s poštovou dobierekou:

	70	75	80	85	90	95	100	110	cm.
Cena 1 kosy	2-60	2-70	2-80	2-90	3-	3-10	3-20	3-60	kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kôs 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metallový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.